

DECYZJA KOMISJI

z dnia 7 grudnia 2011 r.

w sprawie pomocy w formie rekompensat wypłacanych przez Grecki Zakład Ubezpieczeń Rolniczych (ELGA) w latach 2008 i 2009*(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 7260)***(Jedynie tekst w języku greckim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

(2012/157/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z art. 108 ust. 2 akapit pierwszy Traktatu ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

(1) W związku z informacjami, jakie Komisja uzyskała z prasy na temat wypłaty rekompensat w wysokości 425 mln EUR, planowanej przez Grecki Zakład Ubezpieczeń Rolniczych (zwany dalej „ELGA”) jako reakcja na zorganizowane w Grecji w styczniu 2009 r. protesty szeregu producentów produktów rolnych w następstwie strat z dochodów, jakie ponieśli w 2008 r. z powodu złych warunków klimatycznych, dnia 4 lutego 2009 r. odbyło się spotkanie dwustronne z władzami greckimi. W wyniku tego spotkania, pismem z dnia 9 lutego 2009 r., Stałe Przedstawicielstwo Grecji w Unii Europejskiej przekazało informacje dotyczące tego środka.

(2) Pismem z dnia 23 lutego 2009 r. Komisja zwróciła się o udzielenie dodatkowych informacji. Pismem z dnia 20 marca 2009 r. władze greckie odpowiedziały Komisji, że ELGA zaciągnął pożyczkę na wypłatę przedmiotowych rekompensat w wysokości 425 mln EUR oraz inną pożyczkę, w wysokości 444 mln EUR, z których znaczna część została przeznaczona w 2008 r. na wypłatę odszkodowań za szkody dotyczące produkcji roślinnej i zwierząt gospodarskich z przyczyn również objętych ubezpieczeniem ELGA.

(3) Pismem z dnia 4 maja 2009 r. służby Komisji zwróciły się o dodatkowe informacje. Władze greckie udzieliły odpowiedzi w piśmie z dnia 16 czerwca 2009 r. Pismem z dnia 13 lipca 2009 r. służby Komisji poinformowały władze greckie, że środek w formie rekompensat w wysokości 425 mln EUR za rok 2009 zarejestrowano jako przypadek objęty dochodzeniem pod nr CP 196/2009 oraz że środek w postaci rekompensat w wysokości 444 mln EUR wypłaconych w 2008 r., w przypadku części dotyczącej odszkodowań z tytułu szkód, których przyczyny były objęte ubezpieczeniem ELGA, uznano za pomoc przyznaną bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 (*) Traktatu WE ⁽²⁾ i zarejestrowano pod nr NN 39/09.

(4) Po otrzymaniu odpowiedzi władz greckich z dnia 18 sierpnia 2009 r. służby Komisji zażądały dodatkowych informacji pismem z dnia 14 września 2009 r. Ponadto we wspomnianym piśmie Komisja poinformowała władze greckie, że w związku z przedstawionymi przez te władze informacjami, zgodnie z którymi zainteresowanym rolnikom wypłacono rekompensaty w wysokości 425 mln EUR za rok 2009, przedmiotowe odszkodowania zarejestrowano również jako pomoc przyznaną bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia (WE) nr 659/1999, także pod numerem NN 39/09.

(5) Decyzję Komisji o wszczęciu postępowania opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* z dnia 20 marca 2010 r. ⁽³⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag w sprawie przedmiotowych środków. Komisja otrzymała uwagi osób trzecich, które przesłano władzom greckim dnia 6 maja 2010 r. Władze greckie przesłały swoje komentarze na temat uwag zainteresowanych stron dnia 21 lipca 2010 r.

(6) Władze greckie przedstawiły dodatkowe informacje na temat przedmiotowej pomocy dnia 4 czerwca 2010 r., dnia 10 września 2010 r. i dnia 14 września 2010 r. Komisja zwróciła się o udzielenie dodatkowych informacji pismem z dnia 17 listopada 2010 r. Władze greckie odpowiedziały pismem z dnia 9 marca 2011 r.

(*) Późniejsze art. 87 i 88 Traktatu WE; od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE zastąpiono odpowiednio art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

⁽²⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁾ Zob. przypis 1.

⁽¹⁾ Dz.U. C 72 z 20.3.2010, s. 12.

- (7) Na wniosek władz greckich dnia 31 marca 2011 r. odbyło się spotkanie dwustronne ze służbami Komisji. W wyniku tego spotkania władze greckie przesłały informacje dodatkowe dnia 11 maja 2011 r. i dnia 12 lipca 2011 r. Na wniosek władz greckich dnia 11 listopada 2011 r. odbyło się drugie spotkanie dwustronne ze służbami Komisji.

II. OPIS

- (8) Grecką ustawą nr 1790/1988 dotyczącą organizacji i funkcjonowania Greckiego Zakładu Ubezpieczeń Rolniczych oraz pozostałych postanowień⁽⁴⁾ (zwaną dalej „ustawą nr 1790/1988”) ustanowiono organizację pożytku publicznego zwaną „Greckim Zakładem Ubezpieczeń Rolniczych (ELGA)”. ELGA jest osobą prawną prawa prywatnego należąca w całości do państwa. Podlega kontroli Ministra Rolnictwa zgodnie z art. 12 powyższej ustawy. ELGA rozporządza pozycjami swojego budżetu zgodnie z decyzjami swojego zarządu, którego członkowie są wyznaczani na mocy decyzji Ministra Rolnictwa. Celem działalności ELGA jest w szczególności zapewnienie ubezpieczenia produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz kapitału roślinnego i zwierzęcego gospodarstw rolnych od szkód związanych z ryzykiem naturalnym.
- (9) Zgodnie z art. 3a⁽⁵⁾ ustawy nr 1790/1988 ubezpieczenie w ELGA jest obowiązkowe i obejmuje ryzyko naturalne, w szczególności ryzyko wystąpienia powodzi, burzy, mrozu i nadmiernie niskich temperatur, opadów śniegu, opadów gradu, wysokich temperatur i promieniowania słonecznego, nadmiernych opadów deszczu lub opadów deszczu poza sezonem, suszy, chorób wywołanych przez owady lub innych chorób roślin uprawnych, chorób epizootycznych, pożaru wywołanego przez uderzenie pioruna, trzęsienia ziemi, ryzyka stwarzanego przez morze, uszkodzenia produkcji roślinnej przez dzikie zwierzęta oraz szeregu chorób bydła, owiec i kóz.
- (10) Zgodnie z art. 5a⁽⁶⁾ ustawy nr 1790/1988 producenci produktów rolnych będący beneficjentami ubezpieczenia opisanego w motywie 9 są obowiązani do uiszczania specjalnej składki ubezpieczeniowej na rzecz ELGA. Składka ta ma formę nałożonej przez ustawodawcę opłaty od transakcji sprzedaży i kupna krajowych produktów rolnych, z której dochody mają na celu zasilenie działalności ELGA, mającego za zadanie zapobieganie związanym z ryzykiem naturalnym szkodom zagrażającym gospodarstwom rolnym oraz za wypłatę odszkodowań z tytułu takich szkód.
- (11) Zgodnie z art. 5a ustawy nr 1790/1988 wartość specjalnej składki ubezpieczeniowej wynosi 3 % w przypadku produktów pochodzenia roślinnego i 0,5 % w przypadku produktów pochodzenia zwierzęcego⁽⁷⁾. Poziom składki ustalają odpowiedni ministrowie na podstawie wniosku ELGA przedstawionego Ministrowi

Rolnictwa. Dochody ELGA ze specjalnej składki ubezpieczeniowej, pobierane przez organ zarządzający składkami, wchodzi w skład budżetu państwa jako dochody państwa i są uwzględniane w odpowiedniej pozycji po stronie dochodów. Środki z tych dochodów wypłaca się ELGA w ramach budżetu Ministerstwa Rolnictwa, przemianowanego na Ministerstwo Rozwoju Obszarów Wiejskich i Żywności, w formie przyznawanej co roku równej kwoty, na wniosek ELGA złożony w tym ministerstwie. ELGA nie ma żadnego innego wpływu na kwotę składki ani na kwotę odszkodowań.

- (12) Ubezpieczeniem ELGA objęte są osoby fizyczne i prawne będące właścicielami lub zarządcami przedsiębiorstw rolniczych, hodowlanych, prowadzących chów drobiu, pszczelarskich, prowadzących działalność w zakresie rybołówstwa i akwakultury itp. W skład dochodów ELGA wchodzi w szczególności dochody ze specjalnej składki ubezpieczeniowej. Ponadto zgodnie z ustawą nr 3147/2003 do kompetencji ELGA należy również przyznawanie pomocy w ramach programów planowania w przypadku najwyższej konieczności odnośnie do rekompensaty z tytułu szkód dotyczących kapitału roślinnego lub środków trwałych, których przyczyną są katastrofy naturalne, zdarzenia nadzwyczajne lub złe warunki klimatyczne. Pomoc ta jest finansowana z budżetu państwa lub w ramach zaciągniętych pożyczek. Programy te dotyczą środków pomocy państwa zatwierdzonych na mocy decyzji Komisji.
- (13) Zarządzeniem Ministra Gospodarki i Ministra Rozwoju Obszarów Wiejskich nr 262037 z dnia 30 stycznia 2009 r. (zwanym dalej „zarządzeniem międzyresortowym”) z tytułu szkód poniesionych w 2008 r. przewidziano wyjątkowo wypłatę rekompensat w wysokości 425 mln EUR. Zgodnie z zarządzeniem międzyresortowym przedmiotowe rekompensaty miały zostać wypłacone przez ELGA z tytułu zmniejszenia produkcji niektórych ze wskazanych upraw roślin w roku gospodarczym 2008 z powodu złych warunków klimatycznych, takich jak susza, wysokie temperatury, deszcze i choroby wywołane przez owady i inne choroby roślin uprawnych. Szkody dotyczą upraw migdałowców, czereśni, drzew morelowych, niektórych odmian drzew brzoskwiniowych, śliw, gruszy i jabłoni, szparagów, upraw tytoniu wschodniego, ziemniaków i bawełny, oliwek i zbóż.
- (14) Według informacji przedstawionych przez władze greckie w przypadku niektórych upraw (zboż, bawełny) przy ustalaniu prognozy szkody oprócz straty dotyczącej produkcji wzięto również pod uwagę spadek jakości produkcji. Przedmiotowa strata lub spadek jakości produkcji wynikały z połączenia zjawisk meteorologicznych i chorób roślin związanych ze złymi warunkami klimatycznymi mającymi wpływ na dane uprawy w danym roku.
- (15) Aby wypłacić przedmiotowe odszkodowania, ELGA zaciągnął pożyczkę bankową na kwotę 425 mln EUR. Pożyczka zostanie spłacona w okresie dziesięciu lat

⁽⁴⁾ FEK A' 134 z dnia 20 czerwca 1988 r.

⁽⁵⁾ Dodanym art. 5 ustawy nr 2945/2001 i zmienionym art. 9 ustawy nr 3698/2008.

⁽⁶⁾ Dodanym ustawą nr 2040/1992 (FEK A' 70).

⁽⁷⁾ Zmiana wprowadzona art. 53 ust. 1 ustawy nr 2538/1997.

(2010–2019). W okresie pierwszych trzech lat (2010–2012) pożyczka jest obciążona odsetkami i podatkiem na rzecz państwa greckiego w wysokości 28 513 250 EUR rocznie, a w okresie kolejnych siedmiu lat (2013–2019) – odsetkami, kosztami amortyzacji i podatkiem na rzecz państwa greckiego w wysokości 89 227 536 EUR w 2013 r., 85 087 786 EUR w 2014 r., 81 025 536 EUR w 2015 r., 76 963 286 EUR w 2016 r., 72 901 036 EUR w 2017 r., 68 838 786 EUR w 2018 r. i 64 776 536 EUR w 2019 r. Pożyczka udzielona ELGA jest objęta gwarancją państwa greckiego.

- (16) Według informacji przedstawionych przez władze greckie odszkodowania wypłacone przez ELGA w 2008 r. z tytułu szkód objętych zakresem ubezpieczenia wynosiły 386 986 648 EUR. Wymieniona kwota pochodziła częściowo ze składek ubezpieczeniowych, których wartość wyniosła 88 353 000 EUR, a częściowo z dochodów uzyskanych w ramach zaciągniętej pożyczki w wysokości 444 mln EUR.
- (17) ELGA zaciągnął pożyczkę bankową w wysokości 444 mln EUR na podstawie art. 13 greckiej ustawy nr 3074/2002 i art. 28 ust. 17 greckiej ustawy nr 3147/2003. Pożyczka zostanie spłacona w okresie dziesięciu lat (2009–2018). W okresie pierwszych trzech lat (2009–2011) pożyczka jest obciążona odsetkami i podatkiem na rzecz państwa greckiego w wysokości 23 709 600 EUR rocznie, a w okresie kolejnych siedmiu lat (2012–2018) – odsetkami, kosztami amortyzacji i podatkiem na rzecz państw greckiego w wysokości 87 138 171 EUR w 2012 r., 83 789 143 EUR w 2013 r., 80 395 714 EUR w 2014 r., 77 002 286 EUR w 2015 r., 73 608 857 EUR w 2016 r., 70 215 429 EUR w 2017 r. i 66 822 000 EUR w 2018 r. Pożyczka udzielona ELGA jest objęta gwarancją państwa greckiego.
- (18) Druga część pożyczki, o wartości 145 366 352 EUR, została przeznaczona na pomoc państwa zatwierdzoną decyzjami Komisji w ramach programów planowania w przypadku najwyższej konieczności dotyczących pożarów w latach 2006 i 2007. Ta część dochodów ELGA nie jest przedmiotem niniejszej decyzji.

III. WĄTPLIWOŚCI PODNIESIONE PRZEZ KOMISJĘ W RAMACH WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA WYJAŚNIĄJĄCEGO

1. Dotyczące występowania pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE

- (19) Środki przyznane przy użyciu zasobów państwowych: Komisja oceniła, że w przedmiotowym przypadku warunek ten został spełniony, ponieważ prawodawstwo krajowe mające zastosowanie w przedmiotowej sprawie (zob. motyw 11) stanowi wyraźnie, że świadczenia oferowane przez ELGA są finansowane przy użyciu zasobów państwowych oraz że można je przypisać państwu.
- (20) W ramach informacji dodatkowych przedstawionych przed wszczęciem postępowania władze greckie poinformowały, że zamierzają podwyższyć poziom specjalnej składki ubezpieczeniowej celem zwiększenia dochodów ELGA. Przedstawione informacje na temat zwiększenia

dochodów ELGA nie zawierały na tym etapie postępowania szczegółów pozwalających stwierdzić, czy takie zwiększenie dochodów byłoby wystarczające do spłaty przedmiotowych pożyczek oraz do wypłaty odszkodowań na rzecz producentów w odnośnym okresie. W związku z tym nie można było wykluczyć, że przedmiotowe środki byłyby finansowane również przy użyciu innych zasobów państwowych dostępnych ELGA.

- (21) Środki, które mają wpływ na wymianę handlową i zakłócają lub grożą zakłóceniem konkurencji: Odszkodowania wypłacone przez ELGA w 2008 r. w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych dotyczyły szeregu greckich produktów rolnych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, a odszkodowania wypłacone w 2009 r. dotyczyły szeregu upraw roślinnych (zob. motyw 13). W związku z tym Komisja stwierdziła na etapie wszczęcia postępowania, że przedmiotowe odszkodowania przynosiły korzyść lokalnym producentom w porównaniu z pozostałymi producentami prowadzącymi działalność w Unii, którzy nie otrzymali takiego wsparcia. Sektor rolny jest otwarty na konkurencję na poziomie Unii i tym samym podlega wpływowi każdego środka sprzyjającego produkcji w danym państwie członkowskim. W związku z tym przedmiotowe odszkodowania mogą zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym oraz wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (22) Środki sprzyjające niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów: Jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą tego, czy płatności ELGA w kontekście obowiązkowego systemu ubezpieczeń od ryzyka naturalnego stanowią selektywną korzyść, Komisja uznała, że z założenia selektywny charakter środka wynika z faktu, iż zakres odszkodowań ELGA był ograniczony do niektórych produkcji rolnych.

Według Komisji można było utrzymywać, że z uwagi na szczególne cechy sektora rolnego, jego szczególną zależność od niektórych warunków klimatycznych oraz podatność na ryzyko naturalne w Grecji konieczne jest zastosowanie systemu państwowego zapewniającego minimalny poziom rekompensaty ustanowiony w oparciu o zasadę solidarności. Z uwagi na fakt, że odszkodowania wypłacone przez ELGA w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych są finansowane dzięki dochodom pochodzącym ze specjalnej składki ubezpieczeniowej, Komisja stwierdziła, że ewentualnie można byłoby je uznać za nieprzynoszące beneficjentom nienależnej korzyści.

Takie uzasadnienie oparte na logice i charakterystyce systemu nie może jednak obejmować dodatkowych interwencji finansowych państwa greckiego w odniesieniu do przedmiotowego systemu (poza finansowaniem w ramach składek obowiązkowych). Na etapie wszczęcia postępowania wyjaśniającego Komisja nie dysponowała wystarczającymi informacjami, dzięki którym można byłoby to stwierdzić. W szczególności Komisja miała wątpliwości co do tego, czy przedmiotowe środki były finansowane bez dodatkowej interwencji ze strony państwa.

- (23) Z tych względów na etapie wszczęcia postępowania Komisja stwierdziła, że nie można wykluczyć, iż

odszkodowania wypłacone przez ELGA w latach 2008 i 2009 w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych są objęte zakresem art. 107 ust. 1 Traktatu i stanowią pomoc państwa.

2. Uznanie środków za pomoc przyznaną bezprawnie

- (24) Komisja uznała, że pomoc przyznana i wypłacona bez wcześniejszego zgłoszenia stanowi pomoc przyznaną bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia (WE) nr 659/1999.

3. Wstępna ocena zgodności pomocy

- (25) Biorąc pod uwagę, że według władz greckich przedmiotowe środki nie stanowią pomocy państwa, w chwili wszczęcia postępowania Komisja nie dysponowała informacjami niezbędnymi do oceny zgodności pomocy z przepisami aktów prawnych mających zastosowanie w momencie ich przyznawania, tj. w latach 2008 i 2009. W przedmiotowym przypadku są nimi wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013⁽⁸⁾ (zwane dalej „wytycznymi”), w szczególności ich rozdział V.B dotyczący pomocy z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej.
- (26) Wydawało się, iż z przedstawionych informacji wynika, że rekompensaty przewidziane w odniesieniu do większości przedmiotowych upraw obejmowały szkody, które osiągnęły minimalny próg 30 %, biorąc pod uwagę straty w produkcji lub spadek jakości niektórych produkcji, poniesione w ciągu odnośnego roku, z powodu połączenia co najmniej dwóch niekorzystnych zjawisk meteorologicznych oraz, w przypadku niektórych upraw, również z powodu chorób roślin. Informacje przedstawione przez władze greckie nie zawierały danych dotyczących sposobu obliczania wartości przedmiotowych rekompensat.
- (27) W związku z tym Komisja miała wątpliwości, czy przedmiotową pomoc można uznać za zgodną w rozdziałem V.B wytycznych.

IV. UWAGI PRZEDSTAWIONE PRZEZ OSOBY TRZECIE

- (28) Zainteresowanymi stronami, które przedstawiły swoje uwagi są: Europejski Komitet Przedsiębiorstw Prowadzących Handel Produktami Rolnymi i Rolnymi Produktami Spożywczymi (zwany dalej „CELCAA”), Europejski Komitet ds. Zbóż, Pasz, Roślin Oleistych, Oliwy z Oliwek, Oliwek, Tłuszczów i Handlu Produktami Rolno-Spożywczymi (zwany dalej „COCREAL”) oraz podmiot, który zwrócił się z wnioskiem o nieujawnianie jego tożsamości.
- (29) Jeżeli chodzi o niezależne przedsiębiorstwa handlowe (trzecią zainteresowaną stronę) oraz o CELCAA i COCREAL, których działalność ma na celu ochronę interesów niezależnych przedsiębiorstw handlowych, zainteresowane strony uważają, że przedmiotowa pomoc przyznana początkowo rolnikom trafiła *de facto* do spółdzielni rolniczych i ich stowarzyszeń, które, posiadając wyłączność na obrót produktami rolnymi, stanowią konkurencję dla niezależnych przedsiębiorstw handlowych.

- (30) Według zainteresowanych stron Grecja nie przedstawiła dowodów na to, że przedmiotowe odszkodowania przyznano z tytułu strat wynikających ze złych warunków klimatycznych. Władze greckie nie przedstawiły analitycznego opisu dotyczącego charakteru danych warunków klimatycznych, który potwierdzałby odpowiednie informacje meteorologiczne zgodnie z wytycznymi.
- (31) Zdaniem zainteresowanych stron władze greckie nie określiły szczegółowo zastosowanego sposobu obliczenia wartości przedmiotowych odszkodowań ani minimalnego progu poniesionej straty. Ponadto przedmiotowe odszkodowania ograniczały się do niektórych produktów rolnych, mimo że producenci innych produktów rolnych wyłączonych z zakresu przedmiotowych odszkodowań również ponieśli straty dotyczące ich produkcji.
- (32) Zainteresowane strony były ponadto zdania, że fakt przyznania przedmiotowych odszkodowań miał wpływ na ustalenie cen produktów końcowych, z uwagi na spadek cen produktów objętych zakresem odszkodowań. W związku z tym przedmiotowa pomoc stanowiła korzyść gospodarczą dla zainteresowanych producentów, ponieważ umożliwiła im wprowadzenie do obrotu części ich produkcji, które nie ucierpiały na skutek złych warunków klimatycznych, w warunkach prowadzących do zakłócenia konkurencji. Ponadto prywatni agenci handlowi (tacy jak przedsiębiorstwa handlowe, młyny zbożowe, młyny paszowe, hodowcy drobiu, hodowcy trzody chlewnej itp.) musieli dostosować się do polityki cenowej narzuconej przez spółdzielnie rolnicze i ich stowarzyszenia, co sprawiło, że spółdzielnie znalazły się w pozycji monopolisty.
- (33) Ponadto oferowane przez ELGA ubezpieczenie od ryzyka, na które narażone są podmioty sektora rolnego, powinno być zgodne z zasadami proporcjonalności i równości. Zdaniem zainteresowanych stron jest niedopuszczalne, aby odszkodowania wypłacone przez ELGA w latach 2008 i 2009 opiewały na kwoty przewyższające odpowiednio trzy- i czterokrotnie całkowite kwoty składek ubezpieczeniowych uiszczonych za te lata.
- (34) Według zainteresowanych stron poprzez zaciągnięcie nowej pożyczki na rok 2009 ELGA nadmiernie obciążył dochody, które osiągnie w kolejnych 10 latach, zważywszy, że był już zobowiązany do spłaty pożyczki, którą zaciągnął na rok 2008 i którą z góry obciążył składki ubezpieczeniowe za lata następne. Ponadto zainteresowane strony zwracają uwagę na fakt zaciągnięcia przez ELGA w 2009 r. dwóch dodatkowych pożyczek, tj. pożyczki w wysokości 350 mln EUR, którą ELGA zaciągnął w Piraeus Bank, oraz pożyczki w wysokości 112 mln EUR, którą ELGA zaciągnął w Banku Rolnym Grecji i w Banku Narodowym Grecji.
- (35) Zainteresowane strony były również zdania, że pożyczki w wysokości 444 mln EUR i 415 mln EUR stanowią dochody dodatkowe w stosunku do dochodów ze składek ubezpieczeniowych, których wypłata zgodnie z przepisami jest przewidziana w formie zaciągniętych

⁽⁸⁾ Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1.

pożyczek objętych gwarancją państwa greckiego. W związku z tym pożyczki te powinno się uznać za zasoby państwowe.

V. UWAGI PRZEDSTAWIONE PRZEZ GRECJĘ

1. *Uwagi ogólne dotyczące pomocy w formie rekompensat przyznanych w latach 2008 i 2009*

- (36) Według władz greckich pomoc w formie rekompensat wypłaconych przez ELGA w latach 2008 i 2009 nie stanowi pomocy państwa.

Finansowanie przedmiotowego systemu ubezpieczeń zapewnia się ze specjalnych obowiązkowych składek uiszczanych przez rolników. Biorąc pod uwagę, że ten system ubezpieczeń podlega zasadzie solidarności społecznej, specjalne obowiązkowe składki nie muszą być ściśle proporcjonalne do ryzyka objętego ubezpieczeniem, a kwota wypłaconych świadczeń nie musi być proporcjonalna do dochodów ubezpieczonego⁽⁹⁾. W związku z tym według władz greckich w przedmiotowym przypadku jest mowa o faktycznych rekompensatach wypłaconych w celu pokrycia szkód dotyczących produkcji rolnej i związanych ze złymi warunkami klimatycznymi, zgodnie z greckim prawodawstwem w zakresie ubezpieczeń rolniczych wypłacanych przez ELGA.

Ponadto według władz greckich ELGA może spłacić w terminie swoje zobowiązania finansowe w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych. Zdolność ta jest wyższa dzięki wdrożeniu nowej ustawy nr 3877/2010 dotyczącej systemu ochrony i zabezpieczenia działalności rolniczej, w ramach którego przewidziano dodatkowe źródła finansowania ELGA. Na mocy tej ustawy w większości przypadków wzrasta wysokość specjalnej składki ubezpieczeniowej (w przypadku szkód dotyczących produkcji roślinnej – z 3 % do 4 %, a w przypadku szkód dotyczących produkcji zwierzęcej – z 0,50 % do 0,75 %). Ponadto wspomnianą ustawą ustanowiono nieobowiązkowe ubezpieczenie od strat, które nie są objęte zakresem ubezpieczenia obowiązkowego, oraz ubezpieczenie ogólne, na które składki będą opłacać na rzecz ELGA osoby fizyczne niebędące rolnikami, dla których produkcja rolna jest działalnością podstawową, oraz osoby prawne, których większość akcji nie należy do rolników, dla których produkcja rolna jest działalnością podstawową.

- (37) Nawet jeżeli pomoc w formie rekompensat powinno się uznawać za pomoc państwa, władze greckie uważają, że pomoc ta jest zgodna z art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu i z wytycznymi. Władze greckie przedstawiły służbom Komisji szczegółowe dane dotyczące każdej pomocy przyznanej przez ELGA w latach 2008 i 2009, zawierające nazwę i numer identyfikacji podatkowej danego rolnika, departament, w którym znajduje się dana działka, rodzaj uprawy, jednostkę miary stosowaną w odniesieniu do danej uprawy oraz liczbę stosowanych jednostek, kwotę pomocy i datę przyznania pomocy, opis szkody oraz jej wielkość w stosunku do zwykłej produkcji.

- (38) Jeżeli chodzi o pomoc w formie rekompensat w latach 2008 i 2009 z tytułu szkód prowadzących do zniszczenia ponad 30 % zwykłej produkcji roślinnej, władze greckie uważają, że spełnione są wszystkie warunki przewidziane w pkt 124–130 wytycznych oraz w art. 11 rozporządzenia wyłączającego Komisji (WE) nr 1857/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z wytwarzaniem produktów rolnych (zwanego dalej „rozporządzeniem wyłączającym”)⁽¹⁰⁾.

- (39) Zdaniem władz greckich przedmiotowa pomoc została wypłacona zainteresowanym producentom lub organizacjom producentów, do których należą producenci, zgodnie z wytycznymi oraz ze wspomnianym wyżej rozporządzeniem wyłączającym. Władze greckie potwierdziły w szczególności, co następuje:

- kwota pomocy w żadnym przypadku nie przekroczyła kwoty strat faktycznie poniesionych przez producentów;
- jeżeli chodzi o intensywność pomocy, władze greckie potwierdziły, że warunki ustanowione w przepisach art. 11 rozporządzenia wyłączającego zostały spełnione, ponieważ ELGA nie wypłacił żadnej rekompensaty o wartości przekraczającej 74,8 % wartości obniżenia dochodów ze sprzedaży produktu w związku ze złymi warunkami klimatycznymi;
- kwota maksymalna strat kwalifikujących się do pomocy została zmniejszona o każdą kwotę pobraną w ramach systemu ubezpieczeń oraz o koszty nieponiesione z uwagi na wystąpienie niekorzystnego zjawiska meteorologicznego;
- wartość strat obliczono na poziomie poszczególnych gospodarstw;
- decyzję o przyznaniu przedmiotowej pomocy podjęto, a samą pomoc wypłacono odpowiednio w terminach trzech lat i czterech lat od chwili poniesienia straty, określonych w art. 11 ust. 10 rozporządzenia wyłączającego;
- przedmiotowej pomocy nie przyznano w połączeniu z inną pomocą państwa ani z wkładami finansowymi wnoszonymi przez państwa członkowskie lub przez Unię odnośnie do tych samych kosztów kwalifikowalnych. Zainteresowani producenci nie otrzymali przedmiotowej pomocy na odrobienie tej samej straty w oparciu o więcej niż jeden akt prawny, w związku z czym pomoc ta została przyznana na mocy wytycznych, na mocy rozporządzenia wyłączającego, na mocy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1535/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy *de minimis* w sektorze produkcji rolnej⁽¹¹⁾ (zwanego dalej „rozporządzeniem *de minimis*”) lub na mocy komunikatu z dnia 22 stycznia 2009 r. zmieniającego tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiającej dostęp do finansowania

⁽⁹⁾ Zob. w tym kontekście opinia rzecznika generalnego Christine Stix-Hackl z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie C-355/00 Freskot przeciwko Elliniko Dimosio, Rec. 2003, s. 5263, pkt 68.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 358 z 16.12.2006, s. 3.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 337 z 21.12.2007, s. 35.

w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego (zwane dalej „komunikatem dotyczącym tymczasowych wspólnotowych ram prawnych”) (12).

- (40) Jeżeli chodzi o sposób obliczenia zwykłej produkcji, władze greckie przedstawiły informacje dotyczące zastosowanego sposobu i potwierdziły, że spełnione są warunki przewidziane w pkt 128 wytycznych, zgodnie z którymi, jeżeli stosowana jest inna metoda, musi ona być reprezentatywna i nie może opierać się na zawyżonych danych dotyczących produktywności. W szczególności ocenę strat związanych ze złymi warunkami klimatycznymi agronomowie przeprowadzają na poziomie poszczególnych gospodarstw w oparciu o szacunki dokonywane na miejscu, jak przewidziano w rozporządzeniu w sprawie ubezpieczenia ELGA. Podczas kontroli na miejscu agronom-taksator mierzy za pomocą wszelkich odpowiednich środków (taśm geodezyjnych, kart identyfikacji działek, urządzenia GPS) powierzchnię działki oraz, w przypadku upraw drzew, liczy drzewa. Następnie agronom oszacowuje oczekiwaną wielkość produkcji w odniesieniu do danej działki, biorąc pod uwagę stosowane techniki uprawy (w szczególności takie jak: gęstość obsadzenia, sposób przycinania stosowany w uprawie drzew, wczesna uprawa z zastosowaniem folii z tworzywa sztucznego, system nawadniania), odmianę uprawianych gatunków, poprzednią uprawę w przypadku upraw rocznych, sposoby zwalczania czynników niepożądanych (w szczególności użyźnianie i walka ze szkodnikami), produktywność gleby i ewentualne szczególne czynniki występujące w danym roku produkcji (takie jak susza, problemy dotyczące zawiązywania się owoców). Ocenia się także poziom szkody odnośnie do oczekiwanej produkcji dla danej działki. Do celów oceny poziomu szkody pobiera się próbki w różnych miejscach działki, biorąc pod uwagę ilościową stratę dotyczącą oczekiwanej produkcji, spadek jakości w związku ze szkodą, sposoby zwalczania czynników niepożądanych po wystąpieniu szkody (takie jak zastosowanie dodatkowych środków ochrony roślin, dodatkowe opielanie, usuwanie zniszczonych owoców).

2. Szczegółowe uwagi dotyczące pomocy w formie rekompensat przyznanych w roku 2008

- (41) W ramach przyznanej przez ELGA w roku 2008 pomocy o łącznej wartości 386 986 648 EUR producentom wypłacono rekompensaty w wysokości 373 257 465,71 EUR na nadrobienie strat dotyczących ich produkcji roślinnej, poniesionych w związku ze złymi warunkami klimatycznymi. Jeżeli chodzi o tę pomoc, ELGA zastosował przepisy art. 6 rozporządzenia w sprawie ubezpieczenia produkcji roślinnej, dotyczące rekompensat dla producentów produktów rolnych na nadrobienie strat związanych z wystąpieniem złych warunków klimatycznych, jak przewidziano w krajowej ustawie nr 1790/1988 ustanawiającej system ubezpieczeń ELGA.
- (42) W odniesieniu do przedmiotowej pomocy Grecja przedstawiła informacje meteorologiczne dotyczące złych warunków klimatycznych odnotowanych w roku gospo-

darczym 2007–2008. Wspomniane niekorzystne zjawiska meteorologiczne zostały oficjalnie uznane przez organy publiczne. Dotyczy to w szczególności upałów odnotowanych w całym kraju pod koniec czerwca i lipca 2007 r., obfitych opadów deszczu w wielu regionach kraju w październiku 2007 r., suchych i gorących wiatrów katabatycznych odnotowanych w tym samym miesiącu na Krecie, burz i gradobicia na początku sierpnia 2008 r. w niektórych departamentach w północno-zachodniej i w centralnej części Grecji kontynentalnej, a także burz odnotowanych pod koniec sierpnia w regionach Magnezji, Beocji i Attyki Wschodniej oraz na wyspach Eubei i Krecie.

W szczególności przedmiotowe rekompensaty przyznawano z tytułu szkód, których wartość przekraczała następujące poziomy zwykłej produkcji (13):

Minimalny poziom szkody w stosunku do zwykłej produkcji	Całkowita kwota rekompensat (w EUR)	Liczba działek rolnych, których dotyczyły straty	% całkowitej kwoty rekompensat
20–29 %	26 063 999,19	101 162	6,98 %
30–100 %	347 193 466,52	565 244	93,02 %
Ogółem	373 257 465,71	666 406	100 %

Ponadto ELGA przyznał dodatkowe rekompensaty w wysokości 2 472 785,97 EUR producentom, którzy w tym samym roku gospodarczym 2007–2008 ponosili kolejne straty dotyczące tej samej produkcji roślinnej w związku z wystąpieniem złych warunków klimatycznych. W przypadku 6,98 % całkowitej kwoty rekompensat szkody również osiągnęły poziom 20–30 % zwykłej produkcji, a w przypadku 93,02 % całkowitej kwoty rekompensat w związku ze szkodą zniszczeniu uległo 30 % zwykłej produkcji.

- (43) Ponadto w ramach pomocy wypłaconej przez ELGA na rzecz rolników w roku 2008 przyznano również następującą pomoc:

- a) pomoc w wysokości 7 338 119,74 EUR z tytułu strat dotyczących zwierząt. W ramach tych strat kwota 1 860 279,67 EUR odpowiadała stratom dotyczącym zwierząt poniesionym w związku z wystąpieniem złych warunków klimatycznych, kwota 3 188 825,78 EUR – stratom związanym z chorobami lub infekcjami zwierzęcymi, a kwota 2 289 014,29 EUR – stratom związanym z innego rodzaju szkodami (takimi jak ataki dzikich zwierząt, niedźwiedzi, wilków i bezpańskich psów). Pomoc ta jest uznawana przez władze greckie za faktyczne odszkodowanie przyznane w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych i nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu;

(12) Dz.U. C 16 z 22.1.2009, s. 1. Komunikat zmieniono po raz ostatni w październiku 2009 r. (Dz.U. C 261 z 31.10.2009).

(13) Art. 6 rozporządzenia w sprawie ubezpieczenia produkcji roślinnej (wspólna decyzja ministerialna nr 15711 z 30.9.1998) stanowi, że minimalny próg szkody, którego osiągnięcie stanowi podstawę do objęcia szkody ubezpieczeniem ELGA, wynosi 20 % zwykłej produkcji.

- b) pomoc w wysokości 114 374,86 EUR z tytułu strat dotyczących produkcji roślinnej spowodowanych przez niedźwiedzia. Pomoc ta została przyznana w ramach programu wspólnotowego „LIFE” na rzecz ochrony niedźwiedzi brunatnych w Grecji. Intensywność pomocy wynosiła 100 %;
- c) pomoc w wysokości 3 803 901,72 EUR na działania naprawcze w związku z przeoczeniami w sprawozdaniach z oceny w zakresie strat dotyczących produkcji roślinnej i zwierząt. Przeoczenia te, stwierdzone po wypłaceniu pomocy na rzecz rolników, dotyczyły długów ELGA wobec zainteresowanych beneficjentów.

3. Szczegółowe uwagi dotyczące pomocy w formie rekompensat przyznanych w roku 2009

- (44) Jeżeli chodzi o rekompensaty o wartości 415 019 452 EUR wypłacone w roku 2009 na podstawie decyzji międzyresortowej z dnia 30 stycznia 2009 r., poszczególne produkty, warunki klimatyczne, które spowodowały szkody, oraz opis szkód ujęto w poniższej tabeli:

Produkt rolny	Całkowita kwota rekompensaty (w EUR)	Złe warunki klimatyczne	Opis spowodowanej szkody
1. Migdały Czereśnie Morele (odmiany bebekou) Jabłka Śliwki Gruszki	56 580 555 (w odniesieniu do wszystkich produktów)	Wysokie temperatury i upał Ciepła i sucha zima Długotrwała susza Nagłe zmiany temperatury	Wysokie temperatury i upał latem 2007 r. miały wpływ na produkcję tych produktów, a w szczególności na powstawanie pączków w uprawach owoców. Długotrwała susza w 2007 r. i nagłe zmiany temperatury doprowadziły do zmniejszenia produkcji. Ponadto z powodu cieplej i suchej zimy okres wegetacyjny w przypadku szeregu upraw drzew nie był wystarczająco długi.
2. Brzoskwinie	10 970 348	Te same warunki klimatyczne co w pkt 1	Te same szkody co w pkt 1
3. Szparagi	6 751 747	Ciepła i sucha zima Niskie temperatury	Podczas suchej i cieplej zimy w roku gospodarczym 2007–2008 nastąpił wzrost aktywności procesów katabolicznych w szparagach, co spowodowało utratę nagromadzonych substancji odżywczych. Warunki te doprowadziły do nagłego zmniejszenia oczekiwanej produkcji szparagów. Na już ograniczoną produkcję miały również wpływ niskie temperatury odnotowane w lutym 2008 r., które spowodowały opóźnienie wzrostu. Doprowadziło to do dalszego zmniejszenia plonu szparagów w Grecji w 2008 r.
4. Tytoń wschodni	13 817 834	Wysokie temperatury i upał Susza	Wysokie temperatury i upał odnotowane latem 2007 r. w połączeniu z suszą utrudniły walkę z chorobami roślin wywołanymi przez owady oraz z wirusami przenoszonymi przez wciornastka oraz doprowadziły do zmniejszenia produkcji tytoniu w całym kraju.
5. Młode ziemniaki	7 220 996	Wysokie temperatury	Wysokie temperatury odnotowane latem 2006 r. i 2008 r. utrudniły walkę z chorobami roślin wywołanymi przez owady oraz z innymi chorobami młodych ziemniaków w szeregu greckich departamentów.
6. Bawełna	109 564 462	Długotrwała susza Gorące lato Zimna jesień Opady deszczu	Długotrwała susza spowodowała zmniejszenie zasobów wody. Nadejście zimnej jesieni po gorącym okresie letnim w połączeniu z nadmiernymi opadami pod koniec września 2008 r. spowodowało w całym kraju zmniejszenie produkcji bawełny oraz spadek jej jakości.
7. Oliwki	72 026 112	Susza Mróz Opady deszczu	Długotrwała susza i wystąpienie mrozu w lutym 2008 r. po łagodnej zimie, a także wysokie temperatury i nadmierne opady deszczu w okresie kwitnienia oliwek doprowadziły do znacznego zmniejszenia produkcji oliwek w całym kraju.

Produkt rolny	Całkowita kwota rekompensaty (w EUR)	Złe warunki klimatyczne	Opis spowodowanej szkody
8. Zboża (kukurydza, pszenica zwyczajna, jęczmień, owies, żyto, ryż)	138 087 394	Opady deszczu Zmiany temperatur	Opady deszczu i zmiany temperatury wiosną i jesienią 2008 r. spowodowały zmniejszenie produkcji zbóż i sprzyjały rozwojowi chorób roślin. Spadek jakości ma również związek z brakiem niezbędnych składników odżywczych (białka, glutenu) spowodowanym wystąpieniem złych warunków klimatycznych.
Ogółem	415 019 448		

(45) Według władz greckich w ramach rekompensat w wysokości 415 019 452 EUR pomoc w wysokości 27 614 905 EUR wypłaconą 871 producentom uznaje się za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu i wytycznych.

(46) Pozostałą część kwoty pomocy, o wartości 387 404 547 EUR, wypłacono 784 408 producentom. Według władz greckich przedmiotowa pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu i rozporządzenia wyłączonego.

Zdaniem władz greckich przedmiotowa pomoc spełniała warunki określone w art. 11 rozporządzenia wyłączonego. W szczególności:

- intensywność pomocy brutto nie przekroczyła 80 % wartości obniżenia dochodów ze sprzedaży produktu w wyniku wystąpienia złych warunków klimatycznych;
- wartość strat obliczono na poziomie poszczególnych gospodarstw;
- wartość straty nie obejmowała wydatków, których nie poniesiono w związku z wystąpieniem złych warunków klimatycznych; producenci nie otrzymali odszkodowań od innych zakładów ubezpieczeń;
- przedmiotowe rekompensaty wypłacono rolnikom bezpośrednio;
- decyzję o przyznaniu przedmiotowej pomocy podjęto, a samą pomoc wypłacono odpowiednio w terminach trzech lat i czterech lat od chwili poniesienia straty;
- sposób obliczania zwykłej produkcji jest taki sam jak ten, który opisano w motywie 42 dotyczącym pomocy przyznanej w 2008 r.

(47) Ponadto władze greckie uważają, że nawet jeżeli przedmiotowej pomocy nie można było uznać za faktyczne rekompensaty (zob. motyw 36) lub za pomoc zgodną z rozporządzeniem wyłączonego (zob. motyw 46),

powinno się ją uznać za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu oraz z komunikatem dotyczącym tymczasowych wspólnotowych ram prawnych.

Przyznanie przedmiotowej pomocy ułatwiło zainteresowanym rolnikom dostęp do finansowania. W związku z tym wspomniane rekompensaty zapewniły płynność finansową sektorowi produkcji podstawowej w Grecji, jedynym sektorze, na którym mogło się oprzeć państwo greckie w pierwszych miesiącach kryzysu gospodarczego, aby zapobiec niebezpieczeństwom w innych sektorach gospodarki greckiej. Przedmiotowej pomocy nie przyznano jednak bez zastosowania szczegółowo określonych kryteriów. Przeciwnie, pomoc przyznawano wyłącznie w przypadku faktycznych problemów gospodarczych jedynie w odniesieniu do produkcji produktów rolnych, w szczególności w przypadku problemów związanych z wystąpieniem złych warunków klimatycznych dotyczących produkcji rolnej (zob. motyw 44). W przypadku większości tej pomocy nie określono progów dotyczących stopnia i wagi problemu każdego producenta, czego celem było zapewnienie wsparcia dla greckiej gospodarki rolnej w ogóle.

(48) Ponadto zgodnie z pkt 7 lit. a) komunikatu w przypadku niezgłoszonej pomocy⁽¹⁴⁾ Komisja stosuje w odniesieniu do niezgłoszonej pomocy wspomniany komunikat wówczas, gdy pomoc przyznano po dniu 17 grudnia 2008 r. W związku z tym władze greckie są zdania, że pkt 7 lit. a) wspomnianego komunikatu ma zastosowanie do przedmiotowej niezgłoszonej pomocy, ponieważ przyznano ją producentom po dniu 17 grudnia 2008 r.

(49) Władze greckie uważają, że przedmiotowa pomoc, przewidziana jako pomoc o charakterze wyjątkowym w zarządzeniu międzyresortowym z dnia 30 stycznia 2009 r., spełniała wszystkie warunki określone w pkt 4.2.2 komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych. W szczególności:

- pomoc została przyznana w formie programu, ponieważ opierała się ona na wspomnianym zarządzeniu międzyresortowym;

⁽¹⁴⁾ Zgodnie z zawiadomieniem Komisji w sprawie ustalania zasad stosowanych do oceny pomocy państwa niezgodnej z prawem (Dz.U. C 119 z 22.5.2002, s. 22).

- b) przyznano ją przedsiębiorstwom, które nie były zagrożone w dniu 1 lipca 2008 r., zgodnie z wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Władze greckie potwierdziły, że pomoc tę przyznano wyłącznie osobom fizycznym oraz że w większości przypadków osoby te na mocy greckiego prawodawstwa były zwolnione z obowiązku złożenia deklaracji podatkowej, ponieważ ich roczne dochody były niższe niż 12 000 EUR. Wszyscy producenci, którzy otrzymali przedmiotowe odszkodowania, byli w trakcie zawierania transakcji bankowych, ponieważ środki przyznane w ramach pomocy wpłacano na ich konta bankowe. Władze greckie potwierdzają, że przedmiotowi producenci byli wypłacalni i mieli możliwość otrzymania wystarczającego kredytu bankowego. W związku z tym przy wypłacaniu przedmiotowej pomocy ci producenci nie znajdowali się w trudnej sytuacji;
- c) programu pomocy nie zastosowano do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze gospodarki rybnej;
- d) przedmiotowa pomoc nie była pomocą wywozową ani pomocą faworyzującą produkty krajowe względem produktów przywożonych;
- e) pomoc przyznano w roku 2009, czyli przed dniem 31 grudnia 2010 r., jak przewidziano w pkt 4.2.2 lit. f) komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych;
- f) kwota pomocy przypadająca na jednego rolnika wynosiła 7 501–15 000 EUR.
- (50) Zgodnie z pkt 4.2.2 lit. g) komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych ze zmianami z października 2009 r., w wyniku udzielenia przedmiotowej pomocy pobranej przez każdego zainteresowanego rolnika całkowita kwota pomocy otrzymanej przez danego rolnika w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. nie powinna przekroczyć pułapu 15 000 EUR. Zdaniem władz greckich fakt, że ELGA nie otrzymał od zainteresowanego rolnika deklaracji w formie papierowej ani elektronicznej dotyczącej wszelkiej innej pomocy *de minimis* oraz pomocy związanej ze środkiem przyjętym na podstawie tymczasowych wspólnotowych ram prawnych, którą otrzymał w ciągu danego roku podatkowego, powinien być traktowany jedynie jako niedopełnienie formalności. W związku z tym takie niedopełnienie formalności nie powinno prowadzić do stwierdzenia, że warunek ustanowiony w pkt 4.2.2 lit. g) komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych ze zmianami z października 2009 r. nie został spełniony, tym bardziej że, jak można wykazać za pomocą systemu mechanograficznego ELGA, w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. Grecja nie przyznała pomocy *de minimis* producentom produktów rolnych prowadzącym działalność w sektorze pierwotnym ani pomocy na podstawie komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych.
- (51) W każdym przypadku, zdaniem władz greckich, w ramach kwoty 387 404 547 EUR pomoc w wysokości 75 382 500 EUR może być objęta zakresem stosowania rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis*.
- (52) Władze greckie uważają, że wspomniana pomoc w wysokości 75 382 500 EUR spełnia wszystkie warunki ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1535/2007 w sprawie pomocy *de minimis*. W szczególności:
- a) zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1535/2007 w przypadku wspomnianej pomocy zainteresowani rolnicy nie otrzymali rekompensat o wartości przekraczającej kwotę 7 500 EUR na jednego rolnika w okresie obejmującym lata podatkowe 2008–2010;
- b) skumulowana kwota pomocy *de minimis* przyznanej gospodarstwom rolnym przez Grecję w okresie trzech lat podatkowych nie przekracza kwoty 75 382 500 EUR, tj. maksymalnej skumulowanej kwoty dla Grecji zgodnie z art. 3 ust. 3 i z załącznikiem do rozporządzenia (WE) nr 1535/2007.

4. Komentarze dotyczące uwag osób trzecich

- (53) Grecja utrzymuje, że zainteresowane strony nie przedstawiły dowodów potwierdzających, że przedmiotowe odszkodowania miały wpływ na sytuację ich członków na rynku wewnętrznym.
- (54) Jeżeli chodzi o uwagę dotyczącą nieprzedstawienia opisu charakteru złych warunków klimatycznych, władze greckie podkreślają, że taki opis nie jest konieczny w decyzji międzyresortowej dotyczącej odszkodowań, natomiast konieczne było wykazanie, że złe warunki klimatyczne faktycznie wystąpiły, a wartość spowodowanej szkody osiągnęła minimalny próg wynoszący 30 % zwykłej produkcji. Ponadto Grecja przedstawiła w ramach uwag przekazanych służbom Komisji dane analityczne dotyczące omawianych warunków klimatycznych, potwierdzające odpowiednie informacje meteorologiczne.
- (55) Jeżeli chodzi o uwagę, zgodnie z którą Grecja nie określiła szczegółowo zastosowanego sposobu obliczania wartości przedmiotowych odszkodowań i minimalnego progu poniesionej straty, władze greckie przypominają, że w ramach uwag przedstawionych Komisji Grecja podała szczegółowe informacje dotyczące tych kwestii.
- (56) Według władz greckich fakt przyznania przedmiotowych odszkodowań nie miał wpływu na konsumentów końcowych, ponieważ obniżenie cen odnośnych produktów rolnych nie doprowadziło do obniżenia cen detalicznych. Na poparcie tej opinii władze greckie przedstawiły artykuły z greckiej prasy wskazujące na to, że ceny detaliczne wielu produktów rolnych, w tym produktów, który dotyczy przedmiotowa sprawa, utrzymały się na wysokich poziomach mimo spadku cen sprzedaży hurtowej tych produktów.

VI. OCENA ŚRODKÓW POMOCY

1. Istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu

- (57) Art. 107 ust. 1 Traktatu przewiduje, że wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Komisja uważa, że w przypadku przedmiotowych środków wymienione warunki są spełnione.
- (58) Środki przyznane przy użyciu zasobów państwowych

Jak wynika z orzecznictwa, a konkretnie z wyroku Trybunału z dnia 22 marca 2003 r. w sprawie C-355/00 *Freskot AE przeciwko Elliniko Dimosio* ⁽¹⁵⁾ (zwanej dalej „sprawą *Freskot*”), warunek ten jest spełniony w przedmiotowym przypadku, ponieważ odpowiednie prawodawstwo krajowe wyraźnie stanowi, iż świadczenia zapewniane przez ELGA są finansowane przy użyciu zasobów państwowych oraz że można je przypisać państwu w rozumieniu orzecznictwa Trybunału ⁽¹⁶⁾.

Podobnie jak w sprawie *Freskot*, w przedmiotowym przypadku, jak wynika z art. 5a ustawy nr 1790/1988 (zob. także motyw 11) oraz z innych obowiązujących przepisów prawodawstwa greckiego, dochody ELGA pochodzące ze specjalnej składki są pobierane przez organ zarządzający składkami, wchodzi w skład budżetu państwa jako dochody państwa i są wypłacane ELGA w ramach budżetu Ministerstwa Rolnictwa (przemianowanego na Ministerstwo Rozwoju Obszarów Wiejskich i Żywności). Zatem fakt, że przedmiotowe składki są księgowane jako dochody państwa, jest wystarczający, aby uznać, że świadczenia zapewniane przez ELGA są finansowane przy użyciu zasobów państwowych.

Ponadto zgodnie z art. 2 ustawy nr 1790/1998 ⁽¹⁷⁾ na mocy decyzji Ministra Rolnictwa ELGA może wypłacać pomoc lub odszkodowania beneficjentom poprzez przekazanie środków w ramach budżetu państwowego lub w ramach zaciąganych przez ELGA pożyczek objętych gwarancją państwa greckiego, których spłata należy do obowiązków państwa greckiego.

Z orzecznictwa Trybunału wynika, że korzyści przyznawane bezpośrednio przez państwo oraz korzyści przyznawane za pośrednictwem zakładu publicznego lub prywatnego wyznaczonego lub ustanowionego przez to państwo stanowią zasoby państwowe w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu ⁽¹⁸⁾. W związku z tym w przedmiotowym przypadku dwie zaciągnięte przez ELGA pożyczki na wypłatę odszkodowań w latach 2008 i 2009, objęte

gwarancją państwa greckiego (zob. motywy 15 i 17), stanowią zasoby państwowe w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, ponieważ stanowią one część zasobów ELGA, osoby prawnej prawa prywatnego należącej w całości do państwa i podlegającej kontroli Ministra Rolnictwa (zob. także motyw 8).

- (59) Środki, które mają wpływ na wymianę handlową i zakłócają lub grożą zakłóceniem konkurencji

Komisja stwierdza, że przedmiotowe odszkodowania stanowią korzyść dla producentów krajowych w stosunku do innych producentów ze Wspólnoty, którzy nie otrzymują takiego samego wsparcia. Sektor rolny jest otwarty na konkurencję na poziomie Unii ⁽¹⁹⁾, i tym samym podlega wpływowi każdego środka sprzyjającego produkcji w danym państwie członkowskim ⁽²⁰⁾. W związku z tym przedmiotowe odszkodowania mogą zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym oraz wpływają na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

- (60) Środki sprzyjające niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału ⁽²¹⁾ za pomoc uznaje się w szczególności interwencje, które w różnych formach zmniejszają zwykle obciążenia dla budżetu przedsiębiorstwa i które z tego względu, mimo że nie są dotacjami w ścisłym znaczeniu tego słowa, mają taki sam charakter i identyczne skutki.

W wyroku w sprawie *Freskot* Trybunał stwierdził, że pojęcie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 102 Traktatu nie obejmuje takiego zakładu jak ELGA, biorąc pod uwagę jego działalność w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych od ryzyka naturalnego (zob. pkt 79 i 88 wyroku).

⁽¹⁵⁾ Rec. 2003, s. I-05263, pkt 81.

⁽¹⁶⁾ Zob. w szczególności wyrok Trybunału z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie 482/99 *Francja przeciwko Komisji*, Rec. 2002, s. I-4397, pkt 24.

⁽¹⁷⁾ Zmienionym art. 13 ustawy nr 3074/2002.

⁽¹⁸⁾ Zob. wyrok Trybunału z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie C-379/98 *Preussen przeciwko Elektra AG*, Rec. 2001, s. I-02099, pkt 58. Zob. także wyrok Trybunału z dnia 30 stycznia 1985 r. w sprawie 290/83 *Komisja przeciwko Republice Francuskiej*, Rec. 1985, s. 439, pkt 14.

⁽¹⁹⁾ Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości poprawa pozycji przedsiębiorstwa względem konkurencji na skutek przyznania pomocy państwa stanowi zasadniczo dowód zakłócenia konkurencji z innymi przedsiębiorstwami, które nie skorzystały z podobnej pomocy (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 17 września 1980 r. w sprawie C-730/97 *Philip Morris przeciwko Komisji*, Rec. 1980, s. 2671, wersja grecka 1980-III, s. 13, pkt 11 i 12).

⁽²⁰⁾ W 2008 r. w ramach wewnątrzspółnotowej wymiany handlowej UE-27 przywóz produktów roślinnych stanowił 11 043 000 ton, a wywóz – 10 799 000 ton; dla owoców wartości te wyniosły 13 494 000 ton (przywóz) i 13 227 000 ton (wywóz), z czego 4 236 000 ton (przywóz) i 4 322 000 ton (wywóz) dla cytrusów; dla ziemniaków omawiane wartości wyniosły 6 130 000 ton (przywóz) i 5 760 000 ton (wywóz); dla oliwy z oliwek – 777 000 ton (przywóz) i 724 000 ton (wywóz); dla mleka i innych produktów mlecznych – 12 326 000 ton (przywóz) i 13 130 000 ton (wywóz); dla mięsa baraniego i koziego, w tym dla zwierząt żywych, masa tuszy wyniosła 235 000 ton (przywóz) i 275 000 ton (wywóz); dla mięsa drobiowego, w tym dla zwierząt żywych, masa tuszy wyniosła 3 346 000 ton (przywóz) i 3 806 000 ton (wywóz).

⁽²¹⁾ Zob. w szczególności wyroki z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie C-200/97 *Ecotrade*, Rec. 1999, s. I-A-00019, pkt 37 i z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie C-75/97 *Belgia przeciwko Komisji*, Rec. 1999, s. I-03671, pkt 23.

Przedmiotowy system ubezpieczeń obowiązkowych realizuje zasadniczo cel polityki społecznej, polegający na zapewnieniu odpowiedniego ubezpieczenia wszystkim gospodarstwom rolnym, w tym gospodarstwom, w przypadku których występuje wyższe prawdopodobieństwo dotyczące ryzyka klęsk żywiołowych (zob. pkt 66 i 67 wyroku). Składka ubezpieczeniowa dotyczy wszystkich produktów rolnych na jednakowym poziomie, niezależnie od ryzyka faktycznie ponoszonego przez producenta (na podstawie zasady solidarności). ELGA podlega kontroli państwa, ponieważ kwotę składki, jeżeli chodzi o dochody oraz poziomy odszkodowania, ustalają odpowiedni ministrowie.

Jak stwierdził Trybunał w wyroku z dnia 22 stycznia 2002 r. w sprawie C-218/00 *Cisal przeciwko INAIL* ⁽²²⁾, w przedmiotowym przypadku dwa kluczowe elementy ubezpieczeń zapewnianych przez ELGA, tj. kwota odszkodowań i kwota składek, podlegają kontroli państwa; obowiązek dotyczący przynależności do systemu jest konieczny dla zachowania równowagi finansowej tego systemu oraz do realizacji zasady solidarności, zgodnie z którą odszkodowania wypłacane ubezpieczonemu nie są proporcjonalne do składek przez niego uiszczanych.

Przedmiotowa sprawa różni się jednak od sprawy *Cisal przeciwko INAIL* tym, że w omawianym przypadku beneficjentami świadczeń ubezpieczeniowych zapewnianych przez zakład ELGA są przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą. Fakt, że ELGA sam nie prowadzi działalności gospodarczej, nie jest zatem wystarczający, aby uznać, że beneficjenci świadczeń ubezpieczeniowych wypłacanych przez ten zakład nie są przedsiębiorstwami w rozumieniu Traktatu ani potencjalnymi beneficjentami pomocy państwa (zob. wyrok w sprawie *Freskot*, pkt 80).

Jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą korzyści gospodarczej, Trybunał wskazuje po prostu w pkt 84 wyroku w sprawie *Freskot*, że „w tych warunkach należy odpowiedzieć na pytanie, czy i ewentualnie w jakim stopniu w przypadku braku obowiązkowego ubezpieczenia greckie gospodarstwa rolne musiałyby i faktycznie mogłyby ubezpieczyć się w prywatnych zakładach ubezpieczeń lub podjąć inne działania w celu zapewnienia sobie odpowiedniej ochrony przez skutkami wystąpienia ryzyka naturalnego dla tych gospodarstw oraz w jakim stopniu składka odpowiada faktycznemu kosztowi gospodarczemu świadczeń zapewnianych przez ELGA w ramach ubezpieczenia obowiązkowego, jeżeli taki koszt można obliczyć”. W kolejnym punkcie Trybunał zwraca jednak uwagę, że „Trybunał nie dysponuje wystarczającymi wiadomościami co do okoliczności faktycznych i prawnych, aby odpowiedzieć na część zadanego pytania dotyczącą ewentualnego uznania świadczeń zapewnianych przez ELGA w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych od ryzyka naturalnego za pomoc państwa”. W punkcie 87 wyroku w sprawie *Freskot* Trybunał zwraca jednak uwagę, że „nie dysponował wystarczającymi wiadomościami co do okoliczności faktycznych i prawnych, aby odpowiedzieć na część zadanego pytania dotyczącą ewentualnego uznania świadczeń zapewnianych przez ELGA w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych od ryzyka naturalnego za pomoc państwa”.

(61) Orzecznictwo Trybunału potwierdza, że ani socjalny charakter środka ⁽²³⁾, ani fakt, że środek ten jest całkowicie lub częściowo finansowany ze składek nakładanych przez organ władzy publicznej, pobieranych od zainteresowanych przedsiębiorstw ⁽²⁴⁾, nie są wystarczające, aby wykluczyć, że środek stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, w którym nie klasyfikuje się środków w formie interwencji państwowych według przyczyn ani celów, tylko według skutków ⁽²⁵⁾.

Odszkodowania wypłacone przez ELGA w 2008 r. w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych dotyczyły niektórych greckich produktów rolnych pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, a odszkodowania wypłacone w 2009 r. dotyczyły niektórych upraw roślinnych. W związku z tym odszkodowania wypłacone przez ELGA lokalnym producentom produktów rolnych mogą stanowić selektywną korzyść finansową dla tych producentów w stosunku do pozostałych producentów prowadzących działalność w Unii, którzy nie otrzymują takiego wsparcia.

Ponadto jeżeli chodzi o przypadki, w których występuje wyższe ryzyko poniesienia strat związanych z klęskami żywiołowymi, jest wątpliwe, aby gospodarstwa rolne mogły być objęte ubezpieczeniem oferowanym przez ubezpieczyciela prywatnego w podobnych warunkach. W związku z tym Komisja uważa, że w takich okolicznościach rekompensaty wypłacone przez ELGA w ramach przedmiotowego systemu stanowią selektywną korzyść finansową dla beneficjentów.

(62) W świetle wyroku Trybunału w sprawie *Freskot* (zob. pkt 86) można jednak się zastanawiać, czy zastosowanie przedmiotowego środka nie mogłoby być uzasadnione charakterem lub ogólną strukturą systemu; wykazanie tego faktu należy do zainteresowanego państwa członkowskiego ⁽²⁶⁾. Należy przeanalizować, czy z uwagi na szczególne cechy sektora rolnego, jego szczególną zależność od niektórych warunków klimatycznych oraz podatność na ryzyko naturalne w Grecji konieczne jest zastosowanie systemu państwowego zapewniającego minimalny poziom rekompensaty w oparciu o zasadę solidarności. Zastosowanie środka przewidującego wyjątek wobec ogólnego systemu podatkowego (lub parafiskalnego) może być jednak uzasadnione charakterem i ogólną strukturą systemu, jeżeli zainteresowane państwo członkowskie jest w stanie wykazać, że środek ten wynika bezpośrednio z zasad łączących u podstaw tego systemu. Należy dokonać rozróżnienia między celami danego systemu, które są w stosunku do niego zewnętrzne, a mechanizmami właściwymi dla samego systemu, które są konieczne do osiągnięcia takich celów ⁽²⁷⁾.

⁽²³⁾ Zob. także wyrok Trybunału z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie C-75/97 *Królestwo Belgii przeciwko Komisji*, Rec. 1999, s. I-03671, pkt 25.

⁽²⁴⁾ Zob. także wyrok Trybunału z dnia 22 marca 1977 r. w sprawie C-78/76 *Steinike&Weinlig przeciwko Republice Federalnej Niemiec*, Rec. 1977, s. 00595, wersja grecka s. 171, pkt 22.

⁽²⁵⁾ Zob. także wyrok Trybunału z dnia 2 lutego 1996 r. w sprawie C-56/93 *Belgia przeciwko Komisji*, Rec. 1996, s. I-273, pkt 79 lub wyrok Trybunału z dnia 26 września 1996 r. w sprawie C-241/94 *Francja przeciwko Komisji*, Rec. 1996 s. I-4551, pkt 20.

⁽²⁶⁾ Wyrok Trybunału z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-159/01 *Niderlandy przeciwko Komisji*, s. I-04461, pkt 43.

⁽²⁷⁾ Wyrok Trybunału z dnia 6 września 2006 r. w sprawie C-88/03 *Portugalia przeciwko Komisji*, Zb.Orz. 2006, s. I-07115, pkt 81.

⁽²²⁾ Rec. 2002, s. I-717, pkt 44.

Ponieważ wydaje się, że działalność ELGA nie jest finansowana wyłącznie ze składek parafiskalnych, lecz także z bezpośrednich wkładów ze strony państwa, takie uzasadnienie oparte na solidarności między producentami nie może mieć zastosowania, w związku z czym system należy uznać za selektywny w całości.

W przedmiotowym przypadku odszkodowania wypłacone producentom w 2008 r., o wartości 386 986 648 EUR, nie były zatem finansowane w większości ze specjalnych obowiązkowych składek, ponieważ te ostatnie osiągnęły jedynie wartość 88 353 000 EUR. W tym przypadku nie można byłoby uznać, że świadczenia wypłacone ubezpieczonym producentom były finansowane wyłącznie ze składek ⁽²⁸⁾.

- (63) Jeżeli chodzi o odszkodowania o wartości 415 019 452 EUR wypłacone w 2009 r., Komisja stwierdza, że nie były one finansowane ze specjalnych obowiązkowych składek, których wartość w 2009 r. osiągnęła 57 015 388 EUR. Odszkodowania te były przewidziane w zarządzeniu międzyresortowym z dnia 30 stycznia 2009 r. jako ubezpieczenie o charakterze wyjątkowym z tytułu strat dotyczących produkcji roślinnej i nie wchodziły w skład odszkodowań, które ELGA miał wypłacić producentom w roku 2009 na naprawę szkód w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych. W związku z tym Komisja nie może przyjąć argumentu władz greckich, zgodnie z którym również te odszkodowania powinno się uznawać za faktyczne rekompensaty.
- (64) Aby móc wypłacić te wysokie odszkodowania producentom produktów rolnych, ELGA musiał zaciągnąć dwie pożyczki, które zostaną spłacone w okresie dziesięciu lat (zob. motywy 16 i 17). Na podstawie danych przedstawionych przez władze greckie na temat zmian dotyczących rocznych transz odsetek i kosztów amortyzacji w odniesieniu do tych dwóch pożyczek należy stwierdzić, że ELGA nie będzie w stanie spłacić tych rocznych transz w okresie dziesięciu lat przy użyciu środków ze specjalnych obowiązkowych składek uiszczanych przez producentów, tym bardziej że te składki będzie trzeba przeznaczyć na wypłatę odszkodowań z tytułu strat poniesionych w odnośnym okresie.
- (65) W ramach przedstawionych informacji dodatkowych władze greckie wskazały, że nową ustawę nr 3877/2010 dotyczącą systemu ochrony i zabezpieczenia działalności rolnej przyjęto w celu zwiększenia dochodów ELGA.

Komisja jest zdania, że wspomniana ustawa może przyczynić się do usprawnienia funkcjonowania ELGA w przyszłości. Nie można jednak stwierdzić jedynie na podstawie faktu, że dochody ELGA zostaną zwiększone w przyszłości, iż takie zwiększenie byłoby wystarczające do spłaty przedmiotowych pożyczek oraz do wypłaty odszkodowań producentom w odnośnym okresie.

W związku z tym zaciągnięcie przez ELGA nowej pożyczki na rok 2009 nadmiernie obciążało dochody, które zakład osiągnie w kolejnych 10 latach, ponieważ był już zobowiązany do spłaty pożyczki, którą zaciągnął na rok 2008 i w ramach której z góry obciążył składki ubezpieczeniowe za lata następne. Jak wskazują zainteresowane strony (zob. motywy 34 i 35), problem ten może jedynie się pogłębić w związku z faktem zaciągnięcia dwóch dodatkowych pożyczek przez ELGA w 2009 r. W związku z tym nie można wykluczyć, że przedmiotowe środki byłyby finansowane również przy użyciu innych zasobów państwowych dostępnych ELGA.

- (66) W każdym przypadku nie wydaje się, aby różnicowanie w ramach programu pomocy przedsiębiorstw znajdujących się w podobnej sytuacji z punktu widzenia faktycznego i prawnego mogło być uzasadnione celami dotyczącymi solidarności w ramach przedmiotowego systemu, który osadzony jest w kontekście greckiego prawodawstwa w zakresie odszkodowań z tytułu szkód poniesionych w wyniku zdarzeń naturalnych. Po pierwsze, przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorach innych niż objęte przedmiotowym systemem same muszą radzić sobie z podobnym lub porównywalnym ryzykiem; po drugie, jest oczywiste, że w ramach samego sektora rolnego objętego tym systemem niektórzy producenci będą zawsze w większym stopniu narażeni na pewne ryzyko niż inni (z uwagi na rodzaj prowadzonej przez nich produkcji lub położenie geograficzne), w związku z czym przyznawana pomoc będzie zawsze większa w przypadku niektórych grup producentów w porównaniu z innymi.
- (67) Z tych względów Komisja uznaje, że odszkodowania wypłacone producentom produktów rolnych przez ELGA w latach 2008 i 2009 w ramach systemu ubezpieczeń obowiązkowych są objęte zakresem art. 107 ust. 1 Traktatu i stanowią pomoc państwa.
- (68) W związku z tym należy przeanalizować, czy istnieje możliwość zezwolenia na odstępstwo od ogólnej zasady dotyczącej zakazu przyznawania pomocy państwa ustanowionej w art. 107 ust. 1 Traktatu.
2. *Uznanie środków za pomoc przyznaną bezprawnie*
- (69) Z uwagi na fakt, że przedmiotową pomoc przyznano i wypłacono bez wcześniejszego zgłoszenia, stanowi ona pomoc przyznaną bezprawnie w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia (WE) nr 659/1999.
3. *Ocena zgodności pomocy na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE*
- (70) Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu pomoc przeznaczoną na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.
- (71) Aby móc skorzystać z tego odstępstwa, przedmiotowa pomoc musi być zgodna z przepisami tekstów prawnych mających zastosowanie w chwili jej przyznania, tzn. w 2008 i 2009 r. W omawianym przypadku chodzi o wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013, w szczególności rozdział V.B dotyczący pomocy z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej, w szczególności przepisy pkt V.B.3 dotyczące pomocy z tytułu odszkodowania dla rolników za straty poniesione z powodu niekorzystnych warunków atmosferycznych, jak również art. 11 rozporządzenia wyłącza-

⁽²⁸⁾ Zob. także opinia rzecznika generalnego Stix-Hackl w sprawie Freskot, pkt 77.

Należy zauważyć, że przepisy rozdziału V.B.4 wytycznych dotyczące pomocy na zwalczanie chorób zwierząt i roślin powinny mieć zastosowanie w przypadku niektórych rodzajów produkcji będących przedmiotem pomocy przyznanej producentom w 2009 r. (tytoń wschodni, ziemniak letni). Ponieważ władze greckie wykazały jednak, że choroby, które dotknęły te rodzaje produkcji, wynikały z niekorzystnych warunków atmosferycznych (zob. także motyw 44), zgodnie z przypisem 31 z rozdziału V.B.4 wytycznych, Komisja oceniła środki pomocy w odniesieniu do przepisów podrozdziału V.B.3.

(72) Warunki przewidziane w wyżej wymienionych przepisach wytycznych, istotnych w przedmiotowej sprawie, są następujące:

a) zgodnie z pkt 125 wytycznych, niekorzystne warunki atmosferyczne, takie jak mróz, grad, deszcz czy susza, czyli zjawiska, które wystąpiły w przedmiotowym przypadku, powodując straty w niektórych rodzajach produkcji rolnej w Grecji w latach 2008 i 2009, można porównać z klęskami żywiołowymi w przypadku, gdy poziom szkód sięga określonego progu normalnej produkcji. Odszkodowanie z tytułu takich porównywalnych zdarzeń przyczynia się do rozwoju sektora gospodarstw wiejskich i powinno podlegać zatwierdzeniu na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

Wobec tego, aby kwalifikować się do objęcia pomocą, straty wynikające z niekorzystnych warunków atmosferycznych muszą osiągać 30 % średniej rocznej produkcji zainteresowanego podmiotu w ciągu ostatnich trzech lat lub trzyletniej średniej opartej na ostatnich pięciu latach, wyłączając wartość najwyższą i najniższą. Zgodnie z pkt 128 wytycznych Komisja może uznać alternatywne metody kalkulacji zwykłej produkcji, w tym regionalne wartości referencyjne, pod warunkiem że będzie przekonana, iż są one reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji;

b) zgłoszenia środków pomocy powinny zawierać dodatkowo odpowiednie informacje meteorologiczne. Ponadto organy publiczne muszą formalnie uznać niekorzystne warunki atmosferyczne, które można porównać z klęskami żywiołowymi;

c) intensywność pomocy brutto nie może przekroczyć 80 % (90 % na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania lub na obszarach, o których mowa w art. 36 lit. a) ppkt (i), (ii) oraz (iii) rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)⁽²⁹⁾, wyznaczonych przez państwa członkowskie zgodnie z art. 50 i 94 tego rozporządzenia) obniżenia dochodu ze sprzedaży produktu wyliczonego przez odjęcie:

(i) wyniku pomnożenia ilości produktu wyprodukowanego w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko klimatyczne przez średnią cenę sprzedaży otrzymaną w tym roku

od

(ii) wyniku pomnożenia średniej rocznej ilości wyprodukowanej w okresie ubiegłych trzech lat (lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej) przez otrzymaną średnią cenę sprzedaży.

Kwota w ten sposób kwalifikująca się do pomocy może zostać zwiększona w wyniku innych kosztów poniesionych przez rolnika z powodu niezebrania plonów w wyniku niekorzystnego zjawiska;

d) maksymalna kwota strat kwalifikowanych do pomocy na mocy ust. 1 musi być obniżona o każdą kwotę otrzymaną w ramach systemu ubezpieczeń oraz koszty nieponiesione z powodu pojawienia się niekorzystnych zjawisk klimatycznych;

e) obliczenia straty należy dokonać na poziomie indywidualnego gospodarstwa, ale Komisja może zgodzić się na stosowanie średnich, pod warunkiem że są one reprezentatywne i nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta;

f) beneficjent musi w każdym razie zawsze ponosić część kosztów (pkt 125 lit. d) wytycznych);

g) programy pomocy należy wprowadzić w ciągu trzech lat, a pomoc wypłacić w ciągu czterech lat od dokonania wydatku lub poniesienia straty.

Pomoc z tytułu rekompensaty przyznana w 2008 r.

(73) W odniesieniu do pomocy z tytułu rekompensaty w wysokości 373 257 465,71 EUR, które ELGA przyznał producentom w celu naprawienia szkód w ich produkcji roślinnej, wynikających z niekorzystnych warunków atmosferycznych, Komisja stwierdza, że jest ona – w większości – czyli w przypadku kwoty 347 193 466,52 EUR (zob. motyw 42), zgodna z przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączającego wspomnianymi w motywie 72. Jeżeli chodzi o pomoc w wysokości 2 472 785,97 EUR z tytułu kolejnych strat w tej samej produkcji roślinnej, jest ona – w większości – czyli w przypadku kwoty 2 300 185,51 EUR, zgodna z przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączającego wspomnianymi w motywie 72.

(74) Spełniono w szczególności (co pokazuje tabela z motywu 42) warunek określony w motywie 72 lit. a), czyli próg szkody osiągnął 30 % normalnej produkcji, jeżeli chodzi

⁽²⁹⁾ Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1.

o pomoc z tytułu rekompensaty w wysokości 347 193 466,52 EUR. Jeżeli chodzi o pomoc z tytułu kolejnych strat, odpowiadającą 93,02 % łącznej kwoty pomocy, czyli 2 300 185,51 EUR, poziom szkody odpowiada zniszczeniu ponad 30 % normalnej produkcji, i w rezultacie spełniono także warunek określony w motywie 72 lit. a).

- (75) Na podstawie informacji dostarczonych przez władze greckie (zob. motyw 39), intensywność przedmiotowej pomocy brutto z tytułu rekompensaty w stosunku do obniżenia dochodu ze sprzedaży produktu jest zgodna z limitami określonymi w art. 11 rozporządzenia wyłączonego (zob. motyw 72 lit. c)). Kalkulacja intensywności nie odnosi się jednak do średniej ilości wyprodukowanej w ciągu ostatnich trzech lat (lub do trzyletniej średniej) zgodnie z art. 2 rozporządzenia wyłączonego, ponieważ w przypadku przedmiotowej pomocy z tytułu rekompensaty zastosowano inną metodę kalkulacji normalnej produkcji (zob. motyw 40 dotyczący opisu metody kalkulacji).
- (76) Zgodnie z pkt 128 wytycznych Komisja może uznać metody kalkulacji zwykłej produkcji alternatywne w stosunku do metody przewidzianej w art. 2 pkt 8 rozporządzenia wyłączonego, pod warunkiem że będzie przekonana, iż są one reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji. Po przeprowadzeniu analizy opisu metody kalkulacji zastosowanej w przedmiotowym przypadku Komisja uważa, że wspomniana metoda jest zgodna z wyżej wymienionym przepisem wytycznych i że uwzględniając intensywność przedmiotowej pomocy, nie doprowadzi ona do nadmiernej rekompensaty z tytułu poniesionych strat.
- (77) Komisja stwierdza również, że dostarczone przez Grecję informacje meteorologiczne dotyczące zdarzeń, które miały miejsce w trakcie roku gospodarczego 2007–2008 dowodzą występowania zjawisk meteorologicznych, które mogą uzasadniać przyznanie przedmiotowych odszkodowań.
- (78) Ponadto zgodnie z dostarczonymi informacjami dotyczącymi przedmiotowej pomocy (zob. motyw 39) pomoc zmniejszono w zależności od kwot ewentualnie otrzymanych od towarzystwa ubezpieczeń i od kosztów nieponiesionych z uwagi na zdarzenie powodujące straty. Ponadto straty oblicza się na poziomie indywidualnego gospodarstwa. Wreszcie wywiązano się z terminów wypłaty pomocy po stracie, o których mowa w motywie 72 lit. g).
- (79) W świetle powyższego Komisja może zatem stwierdzić, że pomoc z tytułu rekompensaty w wysokości 349 493 652,03 EUR, przyznana producentom w roku 2008 przez ELGA w celu naprawienia strat w ich produkcji roślinnej, w tym 2 300 185,51 EUR na pomoc na pokrycie kolejnych strat w tej samej produkcji roślinnej, jest zgodna z odpowiednimi przepisami

wytycznych i rozporządzenia wyłączonego i można, w rezultacie, uznać ją za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

- (80) Jak pokazano jednak w tabeli w motywie 42 pomoc z tytułu rekompensaty w wysokości 26 063 999,19 EUR przyznana producentom produktów rolnych w 2008 r. przez ELGA w celu naprawienia strat w ich produkcji roślinnej nie jest zgodna z przepisem art. 2 pkt 8 rozporządzenia wyłączonego dotyczącym szkody w stosunku do normalnej produkcji. Komisja stwierdza, że ta pomoc z tytułu rekompensaty nie jest zgodna ze wszystkimi odpowiednimi warunkami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego i nie można w rezultacie skorzystać z odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
- (81) W odniesieniu do pomocy z tytułu rekompensaty rządu 7 338 119,74 EUR przyznanej rolnikom przez ELGA w 2008 r. z tytułu strat w kapitale zwierzęcym z motywu 43 wynika, według władz greckich, że pomoc wypłacana w ramach specjalnego obowiązkowego systemu ubezpieczeń nie stanowi pomocy państwa. Chociaż władze te dochodzą do takiego wniosku w przypadku każdej pomocy z tytułu rekompensaty przyznanej przez ELGA w 2008 i 2009 r., informacji dodatkowych, dzięki którym można by uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, nie dostarczyły jedynie w sprawie przedmiotowej pomocy. Z tego powodu Komisja stwierdza, że pomoc nie spełnia odpowiednich warunków wytycznych i rozporządzenia wyłączonego i nie można tym samym skorzystać z odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
- W każdym razie Komisja pragnie podkreślić, że aby uczynić zadość obowiązkowi współpracy z Komisją, na państwie członkowskim, którego pomoc dotyczy, ciąży obowiązek przedstawienia wszystkich dowodów, które mogłyby tej instytucji pozwolić na ustalenie, że spełnione zostały wszystkie warunki niezbędne do zastosowania odstępstwa, o które się to państwo zwraca⁽³⁰⁾. W przedmiotowym przypadku władze greckie nie powołały się nigdy na stosowanie wytycznych ani nie dostarczyły żadnego dokumentu pozwalającego Komisji przeanalizować dane w świetle tych wytycznych i to mimo zaleceń zawartych przez Komisję w pkt 21 decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego.
- (82) Jeżeli chodzi o pomoc rządu 114 374,86 EUR na pokrycie strat w produkcji roślinnej spowodowanych przez niedźwiedzia, pomocy tej nie obejmują przepisy rozdziału V wytycznych dotyczące zarządzania ryzykiem i w sytuacjach kryzysowych. Zgodnie z pkt 23 wytycznych w przypadku środków pomocy nieobjętych wytycznymi Komisja dokonuje oceny w poszczególnych przypadkach i zatwierdza wyłącznie środki, których pozytywny wkład do rozwoju sektora będzie wyraźnie przeważał nad niebezpieczeństwem zakłócenia konkurencji.

⁽³⁰⁾ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie T-171/02 Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-2123, pkt 129.

Zgodnie z pkt 113 wytycznych, przy zatwierdzaniu pomocy państwa z tytułu zarządzania ryzykiem, wymóg minimalnego wkładu producentów w straty należy postrzegać w kategoriach zmniejszenia zagrożenia zakłóceniami konkurencji oraz zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Jednak w przedmiotowym przypadku przyznano pomoc wysokości 100 % i, zdaniem Komisji, całkowity brak wkładu producentów w straty może powodować zagrożenia zakłóceniami konkurencji. Z tego powodu Komisja uważa, że w przedmiotowym przypadku należało wymagać minimalnego wkładu producentów rzędu 20 %. W rezultacie pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym do 80 % swojej intensywności, czyli do 91 500 EUR. Natomiast w przypadku pozostałej kwoty, odpowiadającej 20 % jej intensywności, wspomnianą pomoc uważa się za niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

- (83) Jeżeli chodzi o pomoc z tytułu działań naprawczych będących następstwem nieumyślnych błędów administracyjnych w sprawozdaniach z oceny dotyczących pomocy z tytułu strat w produkcji roślinnej i w kapitale zwierzęcym, Grecja przedstawiła jedynie całkowitą kwotę pomocy, czyli 3 803 901,72 EUR. W ramach informacji uzupełniających przesłanych przez władze greckie do Komisji nie określono jednak kwot dotyczących działań naprawczych odnoszących się do pomocy z tytułu rekompensaty za straty w produkcji roślinnej i w kapitale zwierzęcym, jak również za straty w produkcji roślinnej spowodowane przez niedźwiedzia (zob. motywy 41, 42 i 43). Ponieważ działania naprawcze dotyczyły błędów administracyjnych, które stanowiły długi ELGA wobec beneficjentów przedmiotowej pomocy, Komisja stwierdza, że pomoc z tytułu korekt mogłaby stanowić część przedmiotowej pomocy z tytułu rekompensaty. Uwzględniając jednak fakt, że Komisja uznaje za zgodną tylko pomoc z tytułu rekompensaty za straty w produkcji roślinnej, w wysokości 349 666 252,49 EUR (zob. motyw 75), Komisja stwierdza, że tylko działania naprawcze, które dotyczą wspomnianej pomocy z tytułu rekompensaty, można uznać za pomoc spełniającą odpowiednie warunki wytycznych i rozporządzenia wyłączonego i że można skorzystać z odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

Pomoc z tytułu rekompensaty przyznana w 2009 r.

- (84) Wśród środków pomocy z tytułu rekompensaty rzędu 415 019 452 EUR wypłaconych rolnikom w roku 2009 przez ELGA, pomoc w wysokości 27 614 905 EUR jest zgodna z przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, w postaci opisanej w motywie 73.
- (85) Na podstawie szczegółowych danych, które władze greckie dostarczyły w przypadku każdej pomocy z tytułu rekompensaty wypłaconej przez ELGA w 2009 r. (zob. motyw 37), Komisja mogła stwierdzić, że spełniono warunek określony w motywie 73 lit. a), że próg szkody musi osiągnąć 30 % normalnej produkcji, jeżeli chodzi o pomoc z tytułu rekompensaty w wysokości 27 614 905 EUR.
- (86) Jak wynika z motywów 76–79 dotyczących części pomocy przyznanej przez ELGA w 2008 r., te same

wnioski można zastosować także w odniesieniu do pomocy przyznanej w 2009 r. w wysokości 27 614 905 EUR, czyli że pomoc spełnia także wszystkie pozostałe warunki określone w odpowiednich przepisach wytycznych i rozporządzenia wyłączonego.

- (87) W szczególności intensywność przedmiotowej pomocy, metoda kalkulacji zastosowana w przedmiotowym przypadku, informacje meteorologiczne dotyczące zdarzeń, które miały miejsce w ciągu roku gospodarczego 2008–2009 (zob. tabela w motywie 44), wykluczenie nadmiernej rekompensaty z tytułu poniesionych strat, jak również terminy wypłacenia pomocy po stracie są zgodne z odpowiednimi przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego.
- (88) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że pomoc w wysokości 27 614 905 EUR wypłaconą rolnikom przez ELGA w roku 2009 można uznać za zgodną z odpowiednimi przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego. Można zatem skorzystać z odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.
- (89) Jeżeli chodzi o pozostałą kwotę pomocy, 387 404 547 EUR, Komisja stwierdza, wbrew opinii władz greckich (zob. motyw 46), że nie można uznać jej za zgodną z warunkami określonymi w art. 11 rozporządzenia wyłączonego.
- (90) Ze szczegółowych danych dostarczonych przez Grecję dotyczących każdej pomocy przyznanej w 2009 r. wynika, że niekorzystne zjawiska klimatyczne występujące w przedmiotowym przypadku nie mieszczą się w definicji niekorzystnych zjawisk klimatycznych, które można porównać do klęski żywiołowej, przewidzianej w art. 2 pkt 8 rozporządzenia wyłączonego, ponieważ przedmiotowe niekorzystne warunki atmosferyczne zniszczyły mniej niż 30 % normalnej produkcji zainteresowanych rolników. Ponadto w przedmiotowym przypadku normalnej produkcji nie określono zgodnie z art. 2 pkt 8 rozporządzenia wyłączonego⁽³¹⁾ i, w rezultacie, intensywności przedmiotowej pomocy nie ustalono zgodnie z kalkulacją przewidzianą w art. 11 ust. 2 rozporządzenia wyłączonego.
- (91) Władze greckie uważają ponadto, że przedmiotowa pomoc spełnia wszystkie warunki, aby być uznaną za zgodną z art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu i z komunikatem dotyczącym tymczasowych wspólnotowych ram prawnych (zob. motywy 47–50).
- (92) Komisja jest zdania, że w odniesieniu do przedmiotowej niezgłoszonej pomocy, którą przyznano w roku 2009, nie można stosować bezpośrednio art. 107 ust. 3 lit. b)

⁽³¹⁾ Możliwość stosowania alternatywnej metody kalkulacji zwykłej produkcji przewidziano jedynie w wytycznych (pkt 128).

Traktatu, ponieważ Komisja przyjęła komunikat dotyczący tymczasowych wspólnotowych ram prawnych, który ma zastosowanie od dnia 17 grudnia 2008 r. na podstawie tego przepisu. Komunikat wykluczał wyraźnie w pkt 4.2.2 lit. h) ze swojego zakresu stosowania przedsiębiorstwa specjalizujące się w produkcji pierwotnej produktów rolnych. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem w specyficznej dziedzinie pomocy państwa Komisja jest związana wytycznymi oraz komunikatami, które wydaje w dziedzinie kontroli pomocy państwa w zakresie, w jakim nie odbiegają one od norm traktatowych⁽³²⁾. Jednak uznając wtedy w pkt 4.2.2 lit. h) ram prawnych, że program pomocy jako taki (dla przypomnienia, ułatwiający dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego) nie ma zastosowania do produkcji pierwotnej produktów rolnych, Komisja uznała, że wobec znacznych zakłóceń konkurencji, które mogą wystąpić w sektorze, taka pomoc nie byłaby konieczna lub proporcjonalna w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu do wejścia w życie specjalnych reguł i progów przyjętych dla tego sektora⁽³³⁾. Zgodnie z opinią Komisji komunikat w obowiązującym wtedy brzmieniu ma w przedmiotowym przypadku zastosowanie do pomocy przyznawanej od dnia 17 grudnia 2008 r. do dnia 27 października 2009 r.

Gdy przyznawano przedmiotową pomoc, zastosowanie miały wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013. Jak wynika jednak z motywu 91, niekorzystne warunki atmosferyczne, które występowały w przedmiotowym przypadku, zniszczyły mniej niż 30 % normalnej produkcji zainteresowanych rolników. Wynika z tego, że odpowiednich przepisów wytycznych nie można uznać za zgodne w odniesieniu do przedmiotowej pomocy z tytułu rekompensaty.

- (93) Jak wynika z motywu 48, władze greckie uważają, że pkt 7 lit. a) komunikatu ma zastosowanie w odniesieniu do przedmiotowej niezgłoszonej pomocy, ponieważ przyznano ją producentom po dniu 17 grudnia 2008 r.

Komisja uważa jednak, że możliwość uznania pomocy dla sektora rolnego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych nie może obejmować pomocy w sektorze rolnym przyznawanej od dnia 28 października 2009 r., kiedy weszła w życie zmiana komunikatu w sprawie tymczasowych wspólnotowych ram prawnych przewidująca ograniczoną kwotę pomocy do produkcji pierwotnej produktów rolnych.

⁽³²⁾ Zob. w szczególności wyrok Trybunału z dnia 5 października 2000 r. w sprawie C-288/96 Niemcy przeciwko Komisji, Rec. 2000, s. I-8237.

⁽³³⁾ Komunikat Komisji zmieniający tymczasowe wspólnotowe ramy prawne w zakresie pomocy państwa ułatwiające dostęp do finansowania w dobie kryzysu finansowego i gospodarczego, Dz.U. C 261 z 31.10.2009, s. 2, który wszedł w życie dnia 28 października 2009 r.

- (94) W przedmiotowym przypadku ze szczegółowych danych dostarczonych przez władze greckie dla każdej pomocy przyznanej przez ELGA w roku 2009 wynika, że niemal całą przedmiotową pomoc przyznano producentom produktów rolnych przed wyżej wymienioną datą 28 października 2009 r. Największą część pomocy przyznano zatem od marca 2009 r. do lipca 2009 r., inną pomoc przyznano we wrześniu 2009 r.

- (95) Komisja stwierdza zatem, że przedmiotowa pomoc nie jest zgodna z komunikatem i nie można tym samym skorzystać z odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu.

- (96) Komisja uznaje jednak, że w przypadku pomocy przyznanej producentom produktów rolnych przez ELGA po wyżej wymienionej dacie 28 października 2009 r. (bardzo niewielką część pomocy przyznano w grudniu 2009 r. i w listopadzie 2010 r.) mogą mieć zastosowanie wprowadzone w komunikacie zmiany dla sektora rolnego.

- (97) Przedmiotowa pomoc spełnia warunki określone w pkt 4.2.2 komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych. Nie spełniono jednak warunku przewidzianego w pkt 4.2.2 lit. g) wspomnianego komunikatu, ponieważ ELGA nie otrzymała od zainteresowanych rolników oświadczenia dotyczącego innej pomocy *de minimis* i dostosowanej pomocy na podstawie tymczasowych wspólnotowych ram prawnych, którą rolnicy otrzymali w trakcie bieżącego roku podatkowego. Komisja uznaje jednak za przekonujący argument władz greckich, zgodnie z którym w przedmiotowym przypadku wymóg ten powinien stanowić jedynie formalność, ponieważ Grecja nie przyznawała gospodarstwom rolnym w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. pomocy *de minimis* lub pomocy na podstawie komunikatu dotyczącego tymczasowych wspólnotowych ram prawnych. Komisja stwierdza zatem, że pomoc, do której ma zastosowanie komunikat, spełnia warunki określone w pkt 4.2.2 wspomnianego komunikatu i można skorzystać z odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu.

- (98) Komisja uważa ponadto że nie jest wykluczone, że część przedmiotowej pomocy, w wysokości 75 382 500 EUR, spełnia wszystkie warunki określone w rozporządzeniu (WE) nr 1535/2007 (zob. motywy 51 i 52).

VII. WNIOSKI

- (99) Odszkodowania wypłacone producentom w 2008 r. przez ELGA, czyli 386 986 648 EUR, jedynie w części sfinansowano ze specjalnych obowiązkowych składek płaconych przez rolników, ponieważ składki te wyniosły w 2008 r. tylko 88 353 000 EUR. Jeżeli chodzi

o odszkodowania wypłacone w 2009 r., czyli 415 019 452 EUR, nie finansowano ich za pomocą specjalnych obowiązkowych składek.

(100) Jeżeli chodzi o dwie pożyczki, które ELGA musiał zaciągnąć w celu wypłacenia producentom wspomnianych odszkodowań, należy stwierdzić, że ELGA nie będzie mógł zwrócić producentom, za pomocą specjalnych składek ubezpieczeniowych, zmian rocznych rat odsetkowo-kapitałowych w ciągu dziesięciu lat, które są okresem przewidzianym na spłatę tych pożyczek, tym bardziej że składki te powinny służyć na wypłacanie odszkodowań za szkody, które wystąpiły w przedmiotowych latach.

(101) Z powyższych rozważań wynika, że odszkodowań wypłaconych przez ELGA w latach 2008–2009 w ramach obowiązkowego systemu ubezpieczeń nie można uznać za finansowane wyłącznie ze składek płaconych przez producentów jako specjalne składki ubezpieczeniowe. Z tego powodu Komisja stwierdza, że odszkodowania wypłacone przez ELGA w 2008 i 2009 r. w ramach obowiązkowego systemu ubezpieczeń wchodzą w zakres art. 107 ust. 1 Traktatu i stanowią pomoc państwa.

(102) Komisja stwierdza, że Republika Grecka zastosowała wyżej wymienioną pomoc niezgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

(103) W przypadku pomocy z tytułu rekompensaty przyznanej w 2008 r. w ramach obowiązkowego systemu ubezpieczeń specjalnych Komisja:

a) stwierdza zgodność pomocy państwa, w wysokości 349 493 652,03 EUR, którą ELGA przyznał producentom w celu naprawienia szkód w ich produkcji roślinnej, z której kwota rządu 2 300 185,51 EUR dotyczy pomocy z tytułu kolejnych strat w tej samej produkcji roślinnej. Komisja uważa, że wspomniana pomoc jest zgodna z odpowiednimi przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, a zatem można uznać ją za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu;

b) uważa, że pomoc państwa w wysokości 33 402 118,93 EUR, którą ELGA przyznał producentom z tytułu niektórych strat w produkcji roślinnej i w kapitale zwierzęcym, nie jest zgodna z odpowiednimi przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, a zatem jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym;

c) uważa, że pomoc państwa w wysokości 114 374,86 EUR, którą ELGA przyznał producentom z tytułu niektórych strat w produkcji roślinnej spowodowanych przez niedźwiedzia, może stanowić ryzyko zakłócenia konkurencji, a zatem jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym;

d) uważa, że w ramach pomocy państwa w wysokości 3 803 901,72 EUR przyznanej na działania naprawcze będące skutkiem błędów w sprawozdaniach z oceny jedynie działania naprawcze, które dotyczyły pomocy z tytułu rekompensaty wynoszącej 349 493 652,03 EUR za straty w produkcji roślinnej, jak również działania naprawcze, które dotyczyły pomocy z tytułu rekompensaty wynoszącej 91 500 EUR za straty w produkcji roślinnej spowodowane przez niedźwiedzia, spełniają odpowiednie warunki wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, a zatem mogą podlegać odstępstwu na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu. Natomiast pozostała pomoc państwa przyznana na działania naprawcze nie spełnia odpowiednich warunków wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, zatem nie można zastosować odstępstwa na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu.

(104) W przypadku pomocy z tytułu rekompensaty przyznanej w 2009 r. na mocy decyzji międzyresortowej Komisja:

a) stwierdza zgodność pomocy państwa w wysokości 27 614 905 EUR, którą ELGA przyznał producentom w celu naprawienia strat w ich produkcji roślinnej. Komisja uważa, że wspomniana pomoc jest zgodna z odpowiednimi przepisami wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, a zatem można ją uznać za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu;

b) stwierdza, że w przypadku pomocy państwa w wysokości 387 404 547 EUR, którą ELGA przyznał producentom w celu naprawienia strat w ich produkcji roślinnej:

— pomoc, którą przyznano do dnia 28 października 2009 r. ⁽³⁴⁾, kiedy weszła w życie zmiana komunikatu mająca na celu włączenia do niego gospodarstw rolnych, nie była zgodna z odpowiednimi przepisami komunikatu, wytycznych i rozporządzenia wyłączonego, a zatem jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym. Wniosek ten pozostaje bez uszczerbku dla pomocy, która w chwili jej przyznania spełniała wszystkie warunki określone w mającym zastosowanie rozporządzeniu *de minimis*,

— jeżeli chodzi o pomoc, którą przyznano po dniu 28 października 2009 r., Komisja stwierdza, że spełnia ona wszystkie warunki określone w komunikacie, a zatem można uznać ją za pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu,

⁽³⁴⁾ Tego dnia weszła w życie zmiana komunikatu w sprawie tymczasowych wspólnotowych ram prawnych, mająca na celu objęcie wspomnianymi ramami produkcję pierwotną produktów rolnych.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Odszkodowania wypłacone przez Grecki Zakład Ubezpieczeń Rolniczych (zwany dalej ELGA) producentom produktów rolnych w latach 2008 i 2009 stanowią pomoc państwa.

2. Pomoc z tytułu rekompensaty przyznana w 2008 r. w ramach obowiązkowego systemu ubezpieczeń specjalnych jest zgodna z rynkiem wewnętrznym, jeżeli chodzi o pomoc w wysokości 349 493 652,03 EUR, którą ELGA przyznał producentom w celu naprawienia strat w ich produkcji roślinnej, jak również o pomoc odnoszącą się do strat w produkcji roślinnej spowodowanych przez niedźwiedzia w wysokości 91 500 EUR oraz do działań naprawczych podejmowanych w ramach wyżej wymienionej pomocy. Pomoc z tytułu rekompensaty, która odpowiada pozostałej kwocie i którą wypłacono w 2008 r. w ramach systemu ubezpieczeń specjalnych, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

3. Pomoc z tytułu rekompensaty w wysokości 27 614 905 EUR, którą przyznano w 2009 r. na mocy decyzji międzyresortowej nr 262037 ministrów gospodarki i rozwoju wsi z dnia 30 stycznia 2009 r., jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Pomoc z tytułu rekompensaty w wysokości 387 404 547 EUR, którą przyznano producentom do dnia 28 października 2009 r., jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym. Wniosek ten pozostaje bez uszczerbku dla pomocy, która w chwili jej przyznania spełniała wszystkie warunki określone w rozporządzeniu (WE) nr 1535/2007.

Artykuł 2

1. Grecja podejmuje wszelkie możliwe działania w celu odzyskania od beneficjentów pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, o której mowa w art. 1, już im udostępnionej niezgodnie z prawem.

2. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki za cały okres, począwszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjenta, do dnia jej faktycznego odzyskania.

3. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004⁽³⁵⁾.

4. Odzyskanie pomocy odbywa się w sposób bezzwłoczny zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym, o ile pozwalają one na bezzwłoczne i skuteczne wykonanie niniejszej decyzji.

Artykuł 3

Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 1 ust. 2 i 3, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny. Grecja zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 4

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Grecja przekazuje Komisji następujące informacje:

- łączną kwotę (kwota główna i odsetki od zwracanej pomocy) do odzyskania od beneficjenta;
- szczegółowy opis działań już podjętych lub działań planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
- dokumenty potwierdzające, że beneficjentowi nakazano zwrot pomocy.

2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1 ust. 2 i 3, Grecja informuje Komisję o postępach poczynionych w wyniku zastosowania działań krajowych podjętych w celu wykonania niniejszej decyzji.

3. Po upływie okresu dwóch miesięcy, o którym mowa w ust. 1, na wniosek Komisji Grecja przedstawia sprawozdanie dotyczące działań już podjętych i działań planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Sprawozdanie to zawiera również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjentów.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Greckiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 7 grudnia 2011 r.

W imieniu Komisji

Dacian CIOLOȘ

Członek Komisji

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1.